

Sygn. akt III AUa 520/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska (spr.)
Sędziowie:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSO del. Beata Góraska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2013 r. w Szczecinie

sprawy B. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o rentę

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 maja 2012 r. sygn. akt IV U 84/11

oddala apelację.

SSO del. Beata Góraska SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka – Szkibiel

III A Ua 520/12

Uzasadnienie:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 2 grudnia 2010 r. wstrzymał ubezpieczonej B. C. wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy od 1 stycznia 2011 r., ponieważ komisja lekarska ZUS w S. orzeczeniem z dnia 17 listopada 2010 r. ustaliła brak niezdolności do pracy u ubezpieczonej.

W odwołaniu od powyższej decyzji B. C. podniosła, że jest ona dla niej krzywdząca i wniosła o przywrócenie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. w odpowiedzi na odwołanie podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko.

Wyrokiem z dnia Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

B. C. urodzona dnia (...), z zawodu technik technolog artykułów pełno-spożywczych, posiadała ustalone prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 27 lutego 1999 r. do 28 lutego 2009 r.

W dniu 2 lutego 2009 r. ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 9 marca 2009 r. ubezpieczona została uznana za nadal częściowo niezdolną do pracy do 31 marca 2012 r. i na tej podstawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. wydał decyzję przyznającą ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 31 marca 2012 r.

W dniu 18 sierpnia 2010 r. wpłynął do organu rentowego anonim w sprawie B. C., w którym to poinformowano, że ubezpieczona od kilkunastu lat pracuje, początkowo w kuchni, a ostatnio za granicą opiekując się starszą panią. Naczelny Lekarz ZUS zgłosił w trybie nadzoru zarzut, co do prawidłowości wydanego orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 9 marca 2009 r. W tej sytuacji ubezpieczona została skierowana do ponownego badania przez komisję lekarską ZUS w S., która orzeczeniem z dnia 17 listopada 2010 r. ustalił brak niezdolności do pracy u ubezpieczonej.

W oparciu o powyższe orzeczenie organ rentowy wydał w dniu 2 grudnia 2010 r. decyzję o wstrzymaniu wypłaty renty od 1 stycznia 2011 r.

W celu ustalenia stanu zdrowia i niezdolności do pracy ubezpieczonej sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy specjalista z zakresu interny, psychiatrii i psychologii. W opinii z dnia 2 marca 2011 r. biegli specjaliści psychiatra, internista i psycholog rozpoznali u ubezpieczonej organiczne zaburzenia depresyjno-lękowe o przewlekłym przebiegu i orzekli, że ubezpieczona jest nadal częściowo niezdolna do pracy do kwietnia 2014 r., ponieważ pomimo systematycznego leczenia nie stwierdzają istotnej poprawy stanu zdrowia ubezpieczonej w stosunku do ostatniego badania. W opinii uzupełniającej z dnia 22 sierpnia 2011 r. biegli ustosunkowując się do zarzutów ZUS z dnia 24 maja 2011 r., podtrzymali swoją opinię wraz z orzeczeniem wyjaśniając, że u ubezpieczonej z wykształcenia - technolog artykułów spożywczych nie stwierdzają istotnej poprawy stanu zdrowia, co potwierdza badanie psychiatryczne i psychologiczne.

Na wniosek zgłoszony przez organ rentowy w zarzutach do opinii Sąd Okręgowy dopuścił dowód z kolejnego zespołu biegłych lekarzy specjalistów psychiatrii, psychologa i medycyny pracy na okoliczność czy ubezpieczona jest nadal częściowo niezdolna do pracy. W opinii z dnia 23 listopada 2010 r. biegły psycholog zgodził się ze stanowiskiem komisji lekarskiej ZUS. Zaś w opinii lekarskiej z dnia 3 stycznia 2012 r. biegli specjaliści psychiatra i medycyny pracy rozpoznali u ubezpieczonej następujące schorzenia:

- organiczne zaburzenie depresyjne-lękowe o przewlekłym przebiegu,
- przebyte akty autoagresji - w wywiadzie.

W oparciu o powyższe oraz po zapoznaniu się z opinią psychologa z dnia 23 listopada 2011 r. biegli lekarze stwierdzili, że ubezpieczona jest nadal częściowo niezdolna do pracy do 31 grudnia 2014 r. Zdaniem biegłych powodem powyższej niezdolności do pracy są organiczne zaburzenia depresyjne o charakterze przewlekłym i nie nastąpiła poprawa stanu zdrowia ubezpieczonej, co znajduje potwierdzenie w dokumentacji medycznej. Biegli dodatkowo wyjaśnili, że niewykluczone są możliwości pogłębiania się występujących zaburzeń z uwagi na zmiany organiczne w centralnym układzie nerwowym potwierdzone dodatkowo badaniem KT mózgowia z dnia 22 listopada 2002 r. W opinii uzupełniającej z dnia 16 lutego 2012 r. biegli, po zapoznaniu się z zarzutami przewodniczącego Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 3 lutego 2012 r., podtrzymali swoje dotychczasowe stanowisko, że ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy do 31 grudnia 2014 r.

B. C. w wyuczonym zawodzie pracowała 5 lat (jako laborantka), a przez następne 12 lat pracowała jako pracownik umysłowy.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie art. 57 w związku z art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j. t. Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.; powoływana dalej jako: ustawa emerytalno-rentowa) Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie zaznaczając, że spór w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia czy ubezpieczona jest nadal częściowo niezdolna do pracy po dniu 31 grudnia 2010 r.

Ustalenie wskazanych okoliczności i w efekcie również ocena stopnia i trwałości niezdolności do pracy wymaga wyjaśnienia okoliczności sprawy z punktu widzenia wymagających wiadomości specjalnych, dlatego sąd pierwszej instancji dopuścić dowód z opinii biegłych lekarzy specjalistów psychiatrów, internisty, psychologów i medycyny pracy na okoliczność ustalenia czy ubezpieczona jest nadal częściowo niezdolna do pracy zgodnie z poziomem swoich kwalifikacji, jak tak to czy na trwale czy okresowo. Pozwoliło to na uzyskanie opinii osób niezainteresowanych rozstrzygnięciem sprawy, mających udzielić sądowi fachowych informacji i wiadomości dla ustalenia i oceny okoliczności sprawy, ułatwiając tym samym właściwą ocenę faktów i rozstrzygnięcie sporu.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że w pierwszej opinii z dnia 2 marca 2011 r. i opinii uzupełniającej z dnia 22 sierpnia 2011 r. biegli lekarze specjalista: psychiatra, psycholog i internista orzekli, że ubezpieczona jest nadal częściowo niezdolna do pracy do kwietnia 2014 r. zgodnie z poziomem swoich kwalifikacji. Natomiast w kolejnej opinii z dnia 23 listopada 2011 r. biegły psycholog zgodził się ze stanowiskiem komisji lekarskiej ZUS.

Z kolei nowy zespół biegłych z zakresu psychiatrii i medycyny pracy po zapoznaniu się z opinią psychologa jednoznacznie stwierdzili zarówno w opinii z dnia 3 stycznia 2012 r., jak i opinii ją uzupełniającej z dnia 16 lutego 2012 r., że ubezpieczona jest nadal niezdolna do pracy w wyuczonym zawodzie technologa żywności, laborantki, sprzedawcy i pracownika kontroli jakości do 31 grudnia 2014 r.

Sąd pierwszej instancji przyjął opinie biegłych stwierdzających, że ubezpieczona jest nadal częściowo niezdolna do pracy za podstawę rozstrzygnięcia sporu, uznał bowiem, że zostały wydane przez biegłych lekarzy specjalistów adekwatnych do schorzeń ubezpieczonej po przebadaniu jej i po analizie przedłożonej dokumentacji medycznej biorąc pod uwagę jej wykształcenie, przebieg pracy zawodowej, rozważając wpływ stwierdzonych schorzeń na możliwość podjęcia pracy zarobkowej. Zdaniem tego sądu opinie są spójne, logiczne i nie nasuwają żadnych wątpliwości, co do ustalenia, że ubezpieczona jest nadal niezdolna do pracy.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił opinii psychologa z dnia 23 listopada 2011 r., ponieważ opinia ta nie pokrywa się z opiniami wyżej wymienionymi, a była znana biegłym lekarzom specjalistom psychiatrze i lekarzowi medycyny pracy wydającym opinie w dniu 3 stycznia 2012 r. Nadto Sąd oddalił wniosek organu rentowego w przedmiocie powołania trzeciego zespołu biegłych lekarzy uznając, że mnożenie opinii w przedmiotowej sprawie jest bezzasadne skoro dwa zespoły biegłych lekarzy opiniujący w toku postępowania są zgodni, że stan zdrowia ubezpieczonej ze względów psychiatrycznych wyklucza wykonywanie pracy zgodnie z poziomem jej kwalifikacji.

Sąd pierwszej instancji przyjął na podstawie opinii z dnia 3 stycznia 2012 r. okres trwania niezdolności do pracy ubezpieczonej tj. do 31 grudnia 2014 r., ponieważ lekarze oceniali jej stan zdrowia oraz niezdolność do pracy po wydaniu wszystkich opinii.

W świetle powyższych ustaleń, przyjmując pozostałe okoliczności za niesporne, Sąd Okręgowy uznał, że B. C. spełnia przesłanki z art. 57 ustawy emerytalnej warunkujące nabycie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2014 r. i mając powyższe na uwadze, zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie w całości nie zgodził się Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

- naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 61 oraz art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j. t. Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) poprzez uznanie, że ubezpieczona jest w dalszym ciągu osobą niezdolną do pracy i przywrócenie ubezpieczonej prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31 grudnia 2014 r., podczas gdy stan zdrowia ubezpieczonej nie uzasadnia orzeczenia niezdolności do pracy

Wskazując na powyższą podstawę apelacji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu skarżący między innymi podniósł, że ustalenia zawarte w opinii biegłych sądowych, na podstawie których Sąd wydał zaskarżone orzeczenie dokonane zostały w oparciu o opinię biegłego psychologa, która nie została poparta testami organiki. Biegli nie uwzględnili opinii biegłego psychologa sądowego z dnia 23 listopada 2011 r., w której posłużono się testami w celu określenia funkcji poznawczych i jednoznacznie wskazano, że brak jest podstaw do orzeczenia niezdolności do pracy w wykonywanym zawodzie uznając, że dysfunkcja jest niewielka. Również psycholog-konsultant ZUS w wykonanych testach stwierdził pojedyncze błędy organiczne z przewagą błędów o charakterze nerwicowym, zaś konsultujący psychiatra ZUS stwierdził dolegliwości nerwicowe, nie stwierdził cech depresji ani istotnie wyrażonych zaburzeń funkcji poznawczych, na co wskazywał Przewodniczący Komisji Lekarskich O/ZUS w stanowisku z dnia 8 września 2011 r. odnoszącym się do opinii sądowno-lekarskiej z dnia 22 sierpnia 2011 r.

Apelujący podniósł, że w ocenie Przewodniczącego Komisji Lekarskich orzeczenie niezdolności do pracy przez biegłych lekarzy nie zostało oparte na dokumentacji z przebiegu leczenia, lecz na opinii męża ubezpieczonej. Nadto biegli w swoich opiniach z dnia 22 sierpnia 2011 r. i 2 marca 2011 r. odnieśli się w badaniu do osoby w wieku 61 lat, podczas gdy wnioskodawczyni jest osobą 52-letnią, co jest również okolicznością obciążającą poczynione przez biegłych lekarzy ustalenia faktyczne. Zdaniem skarżącego zebrany w sprawie materiał procesowy nie dawał podstaw do przyjęcia, że stopień naruszenia sprawności organizmu ma wpływ na zdolność do wykonywanej pracy w stopniu zaawansowania naruszającym sprawność zarobkową. W konsekwencji organ rentowy utrzymuje, że stan zdrowia ubezpieczonej nie powoduje u niej długotrwałej niezdolności do pracy zgodnie z kwalifikacjami. W ocenie ZUS ubezpieczona jest zdolna do pracy.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że Sąd Okręgowy naruszył art. 382 § 2 k.p.c. bowiem sporządzone uzasadnienie nie zawiera istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń faktycznych. Zgodnie z powołanym przepisem uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Omawiany artykuł wskazuje obligatoryjną treść uzasadnienia, które w praktyce składa się z trzech części:

- 1) tzw. części historycznej (opisowej), w której sąd przedstawia zwięzłe stanowiska stron;
- 2) przytoczenia ustalonego przez sąd stanu faktycznego ("sąd ustalił, co następuje...") – ta część obejmuje przedstawienie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy faktów ustalonych przez sąd w postępowaniu; nadto w tej części sąd wskazuje dowody, na podstawie których dokonał ustaleń oraz omawia dowody, którym odmówił wiarygodności, wyjaśniając przyczyny takiego podejścia;
- 3) wyводу prawnego sądu ("sąd zważył, co następuje"), w którym sąd omawia podstawę prawną wyroku, tj. wskazuje zastosowane przepisy oraz wyjaśnia sposób ich wykładni.

Przytoczenie przez sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w części obejmującej ustalenie stanu faktycznego podjętych czynności procesowych nie jest ustaleniem faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Okręgowy w Koszalinie przytaczając treść poszczególnych opinii sporządzonych w sprawie bez wskazania ustalonych na ich podstawie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy dopuścił się naruszenia omówionego przepisu.

Mimo powyższego uchybienia Sąd Apelacyjny rozpoznał merytorycznie sprawę, ponieważ sąd pierwszej instancji przeprowadził niezbędnie postępowanie dowodowe oraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku prawidłowo wskazał podstawę prawną rozstrzygnięcia, a z całej treści uzasadnienia w powiązaniu z treścią wyroku oraz zaskarżonej decyzji należy wyprowadzić wniosek, że Sąd Okręgowy uznał, iż B. C. jest nadal osobą częściowo niezdolną do pracy do dnia 31 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, bez konieczności ich powtarzania, te ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, które w sprawie były bezsporne i prawidłowo ustalone, na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy, a dotyczące wieku i wykształcenia ubezpieczonej oraz przebiegu postępowania z wniosku z dnia 2 lutego 2009 r. o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i postępowania orzeczniczego w ramach nadzoru Naczelnego Lekarza Orzecznika ZUS.

W związku z omówioną powyżej wadliwością uzasadnienia sądu pierwszej instancji oraz zarzutem apelacji błędnego uznania, że ubezpieczona jest nadal osobą częściowo niezdolną do pracy do 31 grudnia 2014 r. Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 382 k.p.c., uznał za konieczne uzupełnienie postępowania dowodowego w sprawie w celu uzupełnienia stanu faktycznego sprawy.

W sprawie podkreślić należy, że ocena istnienia niezdolności do pracy i jej stopnia należy do kategorii okoliczności, których stwierdzenie wymaga wiadomości specjalnych, tak więc czyni koniecznym przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych (art. 278 k.p.c.), co też sąd pierwszej instancji uczynił powołując zespół biegłych składający się z lekarzy specjalistów: internisty, psychiatry i psychologa, następnie zespół biegłych specjalistów lekarzy psychiatry i medycyny pracy, przy czym opinia tego zespołu została poprzedzona opinią biegłego psychologa. W tym miejscu trzeba zaznaczyć, że opinia biegłych jako dowód oparta jest na wiadomościach specjalnych, jednak podlega ona ocenie sądu w oparciu o cały zebrany w sprawie materiał, a zatem, na tle tego materiału, koniecznym jest stwierdzenie, czy ustosunkowała się ona do wynikających z innych dowodów faktów mogących stanowić podstawę ocen w opinii zawartych oraz czy opierając się na tym materiale w sposób logiczny i jasny przedstawia tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 maja 2005 r., V CK 659/04, LEX nr 180821).

W sprawie ponieść należy, że oba zespoły biegłych otrzymując zlecenie Sądu Okręgowego do sporządzenia opinii miały za zadanie wskazać czy stan zdrowia wnioskodawczyni czynił ją nadal niezdolną do pracy co najmniej częściowo, do kiedy, a nadto czy w stanie zdrowia ubezpieczonej nastąpiła poprawa i na czym ona polega (postanowienie z dnia 7 lutego 2011 r. k. 8 i z dnia 27 września 2011 r. k. 45). W sprawie mimo zgłoszenia umotywowanych zarzutów do opinii zespołu biegłych przez organ rentowy, Sąd Okręgowy nie doprowadził do sporządzenia opinii uzupełniającej zmierzającej do ustosunkowania się przez biegłych do orzeczenia lekarza konsultanta i orzeczenia komisji lekarskiej ZUS.

Mając na uwadze treść opinii obu zespołów biegłych sądowych, a także treść opinii psychologa J. W. z dnia 23 listopada 2011 r. oraz podniesione zarzuty organu rentowego zarówno w postępowaniu przez Sąd Okręgowy, jak i w złożonej apelacji Sąd Apelacyjny dostrzegł potrzebę uzupełnienia postępowania dowodowego o opinię uzupełniającą drugiego zespołu biegłych lekarzy specjalistów: psychiatry i medycyny pracy, a także psychologa J. W. na okoliczność czy u ubezpieczonej występowała niezdolność do pracy na dzień 17 listopada i 2 grudnia 2010 r. (dzień badania przez komisję lekarską ZUS oraz dzień wydania zaskarżonej decyzji), a w szczególności czy biegli uwzględnili opinie konsultantów lekarzy ZUS psychologa i psychiatry z dnia 24 września 2010 r.

Na podstawie akt sprawy, ustnej opinii uzupełniającej z dnia 31 stycznia 2013 r. oraz zeznań ubezpieczonej złożonych w dniu 21 maja 2013 r. Sąd Apelacyjny, ponad przyjęte za Sądem Okręgowym okoliczności, dodatkowo ustalił:

B. C. ukończyła Technikum (...) w K., kierunek przetwórstwo zbożowe i jest technikiem technologiemi artykułów rolno-spożywczych. W zawodzie pracowała 5 lat jako laborantka. Przez większość aktywności zawodowej pracowała jako pracownik umysłowy – inspektor do spraw transportu w Ośrodku

(...) w Z..

dowód: zeznanie ubezpieczonej e-protokół k. 169.

Ubezpieczona od 1998 roku leczy się w Poradni (...) z powodu dolegliwości depresyjno-lękowych, przyjmuje zalecane leki, kilkakrotnie była kierowana na leczenie szpitalne.

dowód: ustana opinia uzupełniająca biegłej psychiatrii e-protokół k. 150,

ustana opinia uzupełniająca biegłego medycyny pracy e-protokół k. 150,

historia choroby z Poradni (...) k. 7,

zeznania ubezpieczonej e-protokół k. 169.

B. C. jest nadal częściowo niezdolna do pracy po dniu 31 grudnia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2014 r., z uwagi na organiczne zaburzenia depresyjno-lękowe o przewlekłym przebiegu.

dowód: ustana opinia uzupełniająca biegłej psychiatrii e-protokół k. 150,

ustana opinia uzupełniająca biegłego medycyny pracy e-protokół k. 150,

opinia zespołu biegłych k. 15-16 uzupełniona opinią k. 36,

opinia zespołu biegłych k. 62-62 uzupełniona opinią k. 90.

U ubezpieczonej w badaniu psychologicznym funkcje w obszarze wyników są niższe niż przeciętne, z cechami wtórnego obniżenia skutkującego przede wszystkim obniżeniem zdolności koncentracji uwagi, zapamiętywania, planowania, przewidywania i kontroli własnej aktywności – powodują częściową niezdolność do pracy u osoby z wykształceniem średnim, wykonującej prace z przewagą wysiłku umysłowego.

U ubezpieczonej nie stwierdza się istotnej poprawy stanu zdrowia w porównaniu do ostatniego badania.

dowód: ustana opinia uzupełniająca biegłej psychiatrii e-protokół k. 150,

ustana opinia uzupełniająca biegłego medycyny pracy e-protokół k. 150,

ustana opinia uzupełniająca biegłego psychologa e-protokół k. 150,

opinia zespołu biegłych k. 15-16 uzupełniona opinią k. 36,

opinia zespołu biegłych k. 62-62 uzupełniona opinią k. 90.

Organiczne zaburzenia depresyjno-lękowe o przewlekłym przebiegu występują u ubezpieczonej na podłożu zmian organicznych w centralnym układzie nerwowym, co potwierdza wynik badania tomografii komputerowej mózgowia z dnia 22 listopada 2002 r., gdzie stwierdzono zaniki kory obu płatów czołowych i niewielki zanik kory obu półkul mózgu.

Zarzuty Przewodniczącego Komisji Lekarskich ZUS nie uwzględniają zmian organicznych potwierdzonych badaniem tomografii komputerowej mózgowia przyjmując u wnioskodawczyni istnienie zaburzeń nerwicowych o charakterze neurasteniczno-lękowym, które mogą być łagodzone poprzez leczenie środkami farmakologicznymi i okresowymi zwolnieniami lekarskimi.

dowód: ustana opinia uzupełniająca biegłej psychiatrii e-protokół k. 150,

ustana opinia uzupełniająca biegłego medycyny pracy e-protokół k. 150,

wynik TK z dnia 22 listopada 2002 r. k. 7.

B. C. nie powinna wykonywać prac stresogennych, wymagających dużego wysiłku intelektualnego, ponieważ ze względu na organiczne cechy osobowości jest męczliwa i ma dość powierzchowne zapamiętywanie.

dowód: ustana opinia uzupełniająca biegłej psychiatrii e-protokół k. 150,

ustana opinia uzupełniająca biegłego medycyny pracy e-protokół k. 150.

W ocenie Sądu Apelacyjnego dopiero opinia drugiego zespołu biegłych uzupełniona przez ustną opinię uzupełniającą biegłych specjalistów psychologa, psychiatrę i medycyny pracy, przy uwzględnieniu pisemnej i ustanej opinii uzupełniającej pierwszego zespołu biegłych, zasługuje w pełni na wiarygodność, ponieważ została sporządzona przez specjalistów ze wskazanych dziedzin medycyny, po przeprowadzeniu badania ubezpieczonej w dniu 23 listopada 2011 r. (psycholog) oraz w dniu 3 stycznia 2012 r. (lekarz medycyny pracy i psychiatra), po zapoznaniu się przez biegłych z całą dokumentacją zawartą w aktach sprawy, w tym zarzutami Przewodniczącego Komisji Lekarskich ZUS. Natomiast sformułowane wnioski przez oba zespoły biegłych są logicznym następstwem przeprowadzonych badań oraz dokonanego rozpoznania psychiatrycznego. Uzasadniając swoją opinię na piśmie, a następnie ustnie zarówno biegły psychiatra i medycyny pracy, jak i psycholog w sposób czytelny i logiczny przedstawili przebieg schorzenia z powołaniem się na dokumentację lekarską to obrazującą i jego wpływ na zdolność ubezpieczonej do pracy, a także na brak istotnej poprawy stanu zdrowia B. C. po dniu 31 grudnia 2010 r. Opinie powyższe, jako całość, są spójne i w sposób czytelny przedstawiają sporne zagadnienie oraz odpowiadają na zarzuty organu rentowego wykazując ich bezpodstawność. Jednocześnie zaznaczyć trzeba, że biegły psycholog J. W. w ustnym uzupełnieniu swojej opinii wskazał, że na skutek ustalenia u ubezpieczonej – na podstawie przeprowadzonych badań psychologicznych – iż przyczyną zakłócenia w zakresie wyższych funkcji poznawczych są podstawy wskazujące na tło organiczne z wyraźną nadbudową neurasteniczną, podzielił stanowisko lekarza orzecznika ZUS, który uznał ubezpieczoną za częściowo niezdolną do pracy do 2012 r. Biegły wskazał, że w jego opinii stanowisko lekarza orzecznika było bardziej zasadne, bowiem zespół psychoorganiczny jest schorzeniem postępującym i ten czas do 2014 roku oraz ponowne badania mogą jednoznacznie wskazać czy jest to proces degradacyjny czy ubezpieczona będzie oscylowała na degradację funkcji intelektualnych, poznawczych, zaburzeń zachowania. Jednocześnie biegły stanowczo uznał, że ubezpieczona jest częściowo okresowo niezdolna do pracy, bowiem zaburzenia zachowania uniemożliwiają prawidłowy naturalny kontakt z ludźmi.

W ocenie Sądu Apelacyjnego opinie (przeprowadzone przez sąd pierwszej instancji i uzupełnione w postępowaniu apelacyjnym) są wiarygodnym dowodem, korespondującym z dokumentacją medyczną zgromadzoną w sprawie i uwzględniają posiadane kwalifikacje przez ubezpieczoną. Zatem, opinie te stały się podstawą rozstrzygnięcia niniejszej sprawy także przez Sąd Apelacyjny.

Po uzupełnieniu materiału dowodowego Sąd Apelacyjny uznał, że wniosek sądu pierwszej instancji, iż ubezpieczona po dniu 31 grudnia 2010 r. była nadal częściowo niezdolna do pracy był uzasadniony. Przebieg schorzenia psychiatrycznego ubezpieczonej zakłócający funkcjonowanie w życiu codziennym i ograniczający możliwość wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji i zatrudnienia wykonywanego do czasu uzyskania świadczenia rentowego, uzasadniają wnioski biegłych i Sądu Okręgowego, że ubezpieczona po dniu 31 grudnia 2010

r. była osobą, która nadal nie odzyskała zdolność do pracy, będąc częściowo niezdolną do pracy okresowo do dnia 31 grudnia 2014 r.

W tym miejscu przypomnieć trzeba, że definicję niezdolność do pracy na potrzeby orzekania o prawie do renty z tytułu niezdolności do pracy zawiera przepis art. 12 ustawy emerytalno-rentowej, który stanowi, że niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (ust. 1), przy czym częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust. 3). Natomiast art. 13 ust. 1 ustawy wskazuje, iż przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji,
- 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Jak więc wynika z powyższego, oceny stanu zdrowia dla celów rentowych dokonuje się według stanu faktycznego na dzień wydania zaskarżonej decyzji, czyniąc to na dwóch płaszczyznach:

- a) medycznej, gdzie brany jest pod uwagę charakter i przebieg procesów chorobowych oraz ich wpływ na stan czynnościowy organizmu (element biologiczny, tj. stopień naruszenia sprawności organizmu) oraz
- b) socjalnej, przy której uwzględnia się posiadane kwalifikacje, wiek, zawód, wykonywane czynności i warunki pracy oraz możliwość dalszego wykonywania pracy zarobkowej, a także możliwość przywrócenia zdolności do pracy przez leczenie i rehabilitację lub przekwalifikowanie zawodowe (element ekonomiczny).

Fakty ustalone w niniejszej sprawie przed Sądem Okręgowym i Sądem Apelacyjnym wskazują, że ubezpieczona po dniu 31 grudnia 2010 r. była nadal osobą częściowo niezdolną do pracy okresowo do dnia 31 grudnia 2014 r.

Zatem zarzut apelacji naruszenia prawa materialnego okazał się nieuzasadniony.

Jednocześnie należy wskazać, że organ rentowy przy ponownym ustaleniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy dla B. C. powinien rozważyć możliwość skierowania ubezpieczonej na specjalistyczne badania psychologiczno-psychiatryczne, na co zwrócił uwagę biegły psycholog J. W. (na podstawie § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy – Dz. U. nr 273, poz. 2711 ze zm.).

Dlatego Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., apelację organu rentowego oddalił w całości.

SSO del. Beata Górka SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel